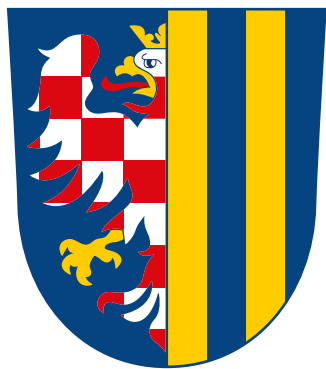




ZPRAVODAJ Veverská Bítýška

ČERVEN 2023

Vážení spoluobčané, sousedé,
všechny Vás srdečně zdravím. Dne 24. dubna proběhlo zasedání zastupitelstva, jehož kompletní zápis je zveřejněn na webových stránkách města www.obecveverskabityska.cz, případně si jej můžete stáhnout pod uvedeným QR kódem.

Na tomto zastupitelstvu byla mimo jiné schválena smlouva s dodavatelem na rekonstrukci sportovního hřiště na sídlišti Na Bítýškách a dále výzva k podání nabídky na obnovu účelové komunikace na ulici M. Kudeřkové v koncovém úseku točny a dále směrem z kopce k řece. Důležitým rozhodnutím bylo rovněž schválení změny územního plánu č. 5, díky které bude umožněno, aby si skauti postavili



novou klubovnu na ulici Hvozdecká, v místě naproti poslednímu parkovišti (lokalita před Sleštůvkou). Dále se nám díky této změně otevře možnost získat bezplatně zahradu MŠ Zábiteší, která je v současné době v majetku státu.

Vážení sousedé, další číslo zpravodaje vyjde v září, proto bych Vám chtěl již nyní s předstihem popřát krásné slunné léto, vydařené dovolené a dětem dlouhé prázdniny.



S přáním všeho dobrého

Ing. Lukáš Zavadil,
starosta



Dny elektronové mikroskopie
Návštěva Základní školy v Technickém muzeu. > strana 7



Spolek Senioři ČR se představuje
Senioři na hradě Veveří. > strana 13



Ze života Mateřské školy
Čteme spolu našim dětem. > strana 9



Zajímavosti a extrémní Bílého potoka
Co umí příroda. > strana 19

Členství Veverské Bítýšky ve Svazku obcí Panství hradu Veveří



Zastupitelstvem města bylo jednohlasně rozhodnuto o vstupu Veverské Bítýšky do Svazku obcí Panství hradu Veveří. Zařadili jsme se tak po bok Říčan, Veverských Knínic, Hvozdece, Javůrku, Chudčic a Rozdrojovic, kteří jsou již dlouholetými členy.

Zájmem a vůlí svazku je snaha sdružit úsilí svých členů k podpoře a realizaci širokých společenských aktivit (sociálních, vzdělávacích, národopisných, kulturních, sportovních a ekologických) v historické oblasti vymezené územím obcí bývalého veverského panství, jehož administrativně hospodářským centrem byl hrad Veveří.

Předmětem činnosti Svazku obcí Panství hradu Veveří je zejména:

- tvorba záměrů na podporu aktivit v oblasti bývalého panství hradu Veveří a účast na jejich realizaci;
- propagace záměrů a činností podporujících rozvoj a atraktivitu bývalého veverského panství;
- podpora a účast na realizaci činností zaměřených na oživení přirozených a tradičních historických, kulturních, přírodních, sociálních a hospodářských vazeb oblasti bývalého veverského panství;
- podpora a propagace při rozvoji oblasti bývalého veverského panství jako turisticky atraktivního prostředí – podpora cestovního ruchu.

V majetku Svazku je i čisticí vozidlo na chodníky, které si můžeme zapůjčit.

Ing. Lukáš Zavadil

Studie nového náměstí

V loňském roce byla představena dopravní studie náměstí ve Veverské Bítýšce. Studie byla prezentována autorem, uznávaným odborníkem na dopravu Ing. Martinem Smělým, Ph.D. Faktem je, že dlouhá léta se nedařilo městu najít nikoho, kdo by dokázal naprojektovat změnu našeho náměstí tak, aby byla bezpečnost chodců zvýšena, zpřehledněna a zároveň byla v souladu s platnými normami a povolena všemi dotčenými institucemi. Ing. Martin Smělý, Ph.D., tuto věc dokázal.

Jak se říká, „sto lidí, sto názorů“. I na veřejném představení proběhla mohutná diskuze. Co se líbilo jednomu, nelíbilo se druhému, třetí to chtěl úplně jinak. Tato studie je vysoce odbornou věcí a ukazuje nám možnosti budoucího uspořádání silnic a chodníků a parkovacích stání.

Jsmo si vědomi, že kompletní přestavba a rekonstrukce náměstí je důležitá a citlivá věc, protože s sebou přináší extrémní finanční náklady a „nové“ náměstí bude v Bítýšce desítky let, a proto se ve věci nadále pracuje a jsou zapracovávány drobné změny.

Navazujícím úkolem je navrhnout již konkrétní podobu. To znamená povrch silnice, povrch chodníků, rozmístění zeleně, situování odpadkových košů, laviček atd. Zkrátka sladit vše tak, aby náměstí nebylo přehlacené, jak je tomu dnes (vyvýšené záhony na straně u masny), na druhou stranu aby nebylo ani prázdné. S tímto úkolem se měl popasovat Ing. arch. Štěpán Kočíš, který pro Veverskou Bítýšku léta zpracovává územně plánovací dokumentaci.

Začátkem roku jsme oslovili Mendelovu univerzitu, Ústav zahradní a krajinářské architektury. Byla navázána komunikace s touto fakultou a byla nám nabíd-

nuta forma spolupráce, kdy na vývoji budou pracovat i studenti z této fakulty. Studenti budou pod vedením svého vyučujícího Ing. Petra Veličky, jež je autorem vítězného návrhu nové podoby náměstí v Tišnově.



Návrh revitalizace náměstí Míru v Tišnově, Petr Velička (M&P Architekti, Velké Meziříčí)

Studenti Mendelovy univerzity přijedou v první polovině září, kdy budou ve Veverské Bítýšce několik dnů, během kterých na místě zjistí, v jakém stavu aktuální náměstí je, jaká je na něm doprava a „načerpají atmosféru“. Dále během školního roku budou pod dohledem vyučujících tvořit své návrhy.

Konečné návrhy budou veřejně představené i s osobním komentářem autorů. Návrhů bude více a je ve finále možné použít jeden, nebo je mezi sebou kombinovat.

Věřím, že vzájemná spolupráce všech výše jmenovaných v kombinaci s veřejnými prezentacemi povedou k tomu, že z prostoru našeho náměstí dostaneme to nejlepší, co lze.

Ing. Lukáš Zavadil

Prozatímní řešení nového přechodu u kostela – výsledky ankety

Předem bych rád poděkoval všem občanům, kteří se zapojili do hlasování. Celkem se sešlo 275 odpovědí.

	ANO	NE
online	114	11
schránka	121	29
součet	235	40

ANO	85,00 %
NE	15,00 %

V návaznosti na výsledky ankety proběhne realizace návrhu a přechod bude vytvořen dle předloženého a především dopravní policií schváleného návrhu.

V krátkosti odpovím ještě na některé dotazy, které jste nám psali:

Otázka: Nechápu, k čemu je ta šrafovaná hrůza, nemůžete to řešit jednoduše osazením značky zákaz zastavení!

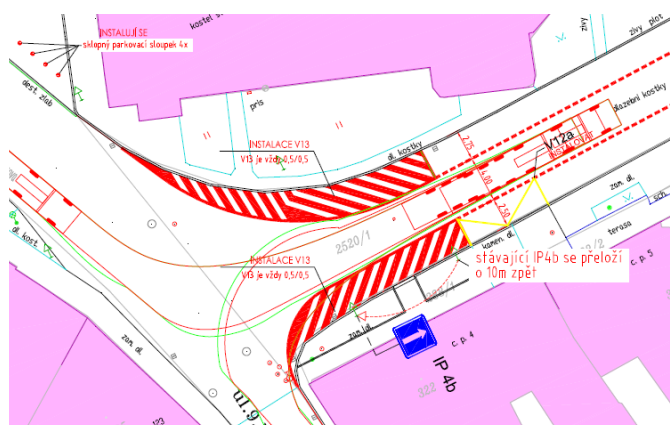
Odpověď: Jak jsme již psali v anketním lístku, jedná se o podmínku dopravního inspektora policie, která vychází z rozhledových vzdáleností od přechodu.

Otázka: Jak se dostanu od kostela k pekárně?

Odpověď: Tato otázka byla poměrně častá, proto se na ni pokusím odpovědět trochu obsáhleji. Případný přechod před pekárnou by musel být osazen uprostřed komunikace ostrůvkem. V případě osa-

zení ostrůvkem by ovšem neprojela nákladní auta, takže osazení přechodu s ostrůvkem nebylo povoleno a přechod bez ostrůvku udělat nelze. Dle normy může být maximální délka přechodu bez ostrůvku 6,5 m. V místě vstupu do pekárny je šířka komunikace cca 9 m. Zajistě vás napadne dát zákaz vjezdu nákladních automobilů a tím vytvořit přechod s ostrůvkem. To vzhledem k zásobování pekárny a Teta drogerie není možné. Níže příkládám návrh, který doporučil realizovat dopravní inspektor policie. Z našeho pohledu by realizace tohoto návrhu nepřinesla výhody žádaného přechodu a naopak by ubrala další parkovací stání. Dané řešení navíc předpokládá, že by chodci přecházeli až v místě vrat do pekárny, a troufnu si tvrdit, že to není přirozené místo pro přecházení. Většina přechází hned na rohu pekárny ke kostelu.

Ing. Lukáš Zavadil



Část návrhu, která se nebude realizovat

Rekonstrukce sportovního hřiště Na Bítýškách

Dne 27. května byla zahájena plánovaná rekonstrukce sportovního hřiště Na Bítýškách. Jedná se o rekonstrukci původního hřiště na víceúčelové hřiště s umělým povrchem a novým osvětlením.

Z důvodu zásobování stavby materiálem a dovozu stavební techniky bude po dobu rekonstrukce zákaz stání vozidel na komunikaci p. č. 524/5 a částečně na 524/2 – označeno dopravními značkami.

Dále žádáme občany o zvýšenou opatrnost v blízkosti stavby, respektování pokynů stavbyvedoucího a pracovníků stavby. Termín dokončení je dle smlouvy říjen 2023.

Prostřednictvím sociálních sítí jsme informovali o kácení dvou stromů – břízy, kvůli vjezdu těžké techniky (ta je již pokácena), a červeného dubu (u garáží). Ze strany občanů se zvedla velká vlna žádostí o zachování červeného dubu. Město nechalo vypracovat znalecký posudek na předmětný dub a nakonec jsme

se rozhodli na základě přání občanů dub zachovat. Zároveň budou na dubu provedena znalcem doporučená ošetření, aby byla zajištěna bezpečnost na budoucím hřišti.

Ing. Lukáš Zavadil



Označení staveniště

Čištění silnic

V letošním roce proběhla velká oprava čistícího vozu. Je sice letitý, nicméně po opravě čistí komunikace velice obstojně. Komunikace v rámci Veverské Bítýšky čistí postupně od začátku května. Jako poslední proběhne čištění sídliště, kde čekáme na dokončení výkopových prací souvisejících s pokládkou optického internetového kabelu.

V souvislosti s čištěním jsou s předstihem rozmisťovány přenosné dopravní značky **zákaz stání**, a to v místech, kde jsou celodenně zaparkovaná vozidla na kraji komunikace. **Prosím občany o respektování dopravního značení, aby bylo umožněno důkladné a efektivní vyčištění komunikací.**

Ing. Lukáš Zavadil



Čistící vozidlo AVIA 31 ČIVO



Nákup malotraktoru

Dovoluji si Vám představit novou posilu techniky města Veverská Bítýška. Jedná se o malotraktor značky TYM. Bude využíván na letní i zimní údržbu.

Příslušenství, které bylo zakoupeno spolu s malotraktorem:

- radlice na sníh,
- kartáč na odmetání sněhu a zametání chodníků,
- sypač na sůl, písek i štěrky,
- přívěsný hydraulicky sklápěcí vozík,
- svahový mulčovač.

Ing. Lukáš Zavadil

Upozornění na splatnost místních poplatků

Městský úřad Veverská Bítýška upozorňuje občany na blížící se splatnost místních poplatků – **poplatku za obecní systém odpadového hospodářství** (svoz odpadu) a **poplatku za psa**. Splatnost těchto poplatků je 30. června 2023.

Vítání nových občánek města Veverská Bítýška

Dne 25. března 2023 jsme přivítali nové občánky Veverské Bítýšky narozené v červenci až říjnu roku 2022. Nové občánky přišly pozdravit i děti z mateřské školy.

Přivítání byli: Valerie a Sofie Jančíkové, Adéla Michalíková, Jakub Dryska, Larsen Pavliš, Jakub Kovář, Jan Lazar, Lukáš Baďura a Tamara Ráduťová.

Přejeme dětem a rodičům hodně zdraví a aby se jim ve Veverské Bítýšce pěkně žilo.

Anežka Dvořáková



DNY MĚSTA VEVERSKÁ BÍTÝŠKA

25.-27. 8. 2023

Vážení občané, po roce pro vás znovu chystáme bohatý program na Dny města. Kromě tradičních akcí, jako jsou představení divadla Prkno, Lavičky, Běh pro Slešťůvku a komentované procházky, máme pro vás i několik lahůdek. Zde je malá ochutnávka z programu:

Jsme rádi, že v pátek kromě divadelních představení můžeme po delší době znovu uspořádat autorské čtení knihy naší rodačky, paní Alžběty Bublanové.

Sobota se jako vždy ponese hlavně ve sportovním duchu. Je připravená komentovaná vycházka po okolí Veverské Bítýšky. Bude zakončena v kapli Matky Boží na Veverí, kde si kromě prohlídky můžete vyslechnout podrobnou historii kaple.

Dopoledne odstartujeme 3. ročník Běhu pro Slešťůvku pro začátečníky, nadšence i pravidelné běžce. Trasy pro hlavní kategorie měří 5 a 10 km, pro děti jsou připravené trasy odpovídající věku. Registrace Běhu pro Slešťůvku bude otevřena tak jako v minulých letech od začátku srpna na samostatných stránkách.

Odpoledne bude pro děti připraven bohatý sportovní program na Ostrůvku, pro nejmenší děti přispěje do programu centrum ZaHrátku.

V sobotu i v neděli odpoledne bude otevřena kostelní věž kostela sv. Jakuba Většího.

Podvečer od 17:00 hodin bude patřit již tradičně Lavičkám. Věříme, že po dvou letech různých covidových omezení si je užijete naplno! Přidejte se k nám, udělejte lavičku s rodinou, sousedy, kamarády. Letos máme malou změnu v hodnocení. Budeme zvlášť hodnotit vaši kreativitu, počet účastníků i tradici zachování laviček. Kromě odměn znovu přispějete i ke zlepšení vzhledu našeho města – každá lavička jsou dva stromy navíc!

Nedělní den zahájíme taky již tradiční mší za rodáky a občany v 9:30 hodin, na kterou zveme srdečně i ty, kteří nejsou pravidelnými návštěvníky kostela.

Odpoledne bude soutěživé. Máme pro vás připravenou soutěž o nejlepší buchtu s ovocem. Po loňské zkušenosti znovu vyzkoušíme naše šikovné cukrářky a cukráře. Letošním zadáním bude letní bucht s ovocem. Kynutá, třená, receptů je mnoho. Pochlubte se vaším receptem!

Novinkou je letos Soutěž dvoučlenných týmů v tradičních vesnických disciplínách. Na louce na Ostrůvku od 15:00 hodin. Ve třech disciplínách není nic, co byste doma běžně nedělali – řezání polena ruční pilou, běh s nářadím a věšení prádla. Soutěžit mohou manželé, kamarádi, sousedi... Přijďte poměřit svoji zdatnost a užít si spoustu legrace!

Vyvrcholením programu bude v 17:00 hodin koncert **Terezy Maškové**, úspěšné mladé zpěvačky s nádherným hlasem, kterou jste už určitě zaznamenali na různých koncertech nebo v televizi.

Nedělní odpoledne bude jako vždy moderovat Jarka Vykoupilová

V programu je ještě spousta dalších akcí a vystoupení, nezapomeňte proto sledovat webové a facebookové stránky města, kde najdete i online přihlášky na Lavičky a do jednotlivých soutěží včetně podrobných podmínek.

Celý program bude uveden i na plakátech a pozvánkách, které obdržíte domů. Těšíme se na hojnou účast a přejeme krásné léto!

Vaši pořadatelé

www.obecveverskabityska.cz

Paní Růžena Srncová (roz. Šancová)

14. dubna tohoto roku v kruhu své rodiny oslavila 100. narozeniny. A já, jako kronikářka města, vás v krátkosti seznámím s jejím životem.

Je tomu již deset roků, co jsme si s paní Srncovou zavzpomínaly na válečná léta (1939–1945), která prožila ve Veverské Bítýšce. Zaznamenaný rozhovor je součástí již vydané knihy vzpomínek obyvatel Veverské Bítýšky na zmíněnou dobu. V domku u školky (ul. Pavla Perky) již paní Růžena od jara nebydlí. Následkem zlomeniny, kterou utrpěla v srpnu minulého roku, a „značně pokročilého věku“ nemůže již bydlet sama. Domov pro seniory (DpS) v Předklášteří u Tišnova, příspěvková organizace. Je to pobytové zařízení, které poskytuje sociální služby. To je adresa jejího pobytu. Naši jubilantku jsem navštívila jednoho květnového dopoledne.

Celá budova působí na příchozího velice příjemně a vlídně.

Byla jsem uvedena na pokoj, kde na lůžku odpočívala paní Srncová. Po zdůvodnění návštěvy a představení mé osoby jsme se daly do řeči. Ona mne totiž nepoznala.

Deset roků je na nás obou vidět. Změnily jsme se... Mé tmavé vlasy zešedivěly... Brýle mne rovněž pozměnily a navíc... všude mne doprovází moje věrná hůlka... No, kronikářka... „jak vyšitá“.

Paní Růžena se narodila v roce 1923 manželům Tomáši a Amálii Šancovým. Sestra Zdena byla o tři roky mladší.

Po ukončení školy v Bítýšce se vyučila modistkou. Dílna paní Frycové byla v Brně, Alfa pasáž, ul. Poštovská, kde po vyučení i pracovala.

Na podzim roku 1942 s budoucím manželem Františkem obdrželi obsílku k nástupu na nucené práce do „Rajchu“ (německá říše). Při nástupní lékařské prohlídce se zjistilo, že je těhotná. Díky této události zůstala doma a odjel pouze František. Dostal dovolenou až na Vánoce, během nichž se vzali. V květnu 1943 se narodila dcera Jana. Válku prožila paní Růžena s malou dcerkou u rodičů a bylo to velice těžké období. Nálety, bomba padla do jejich zahrady a další do chodníku

u školky. Následoval odchod s malou Janou za Bítýšku do lesů... a v posledním týdnu války byl zasažen dokonce rodný dům.

Po válce se dům opravil a roku 1947 se narodil syn Petr. Zemřel v 41 letech. Zanechal nám dva syny. Dcera Jana má dceru a syna. Paní Srncová už má tři pravnoučata. Dny, kdy se rodí děti, patří mezi nejkrásnější.

Zavzpomínala jsem na její zahrádku, která naproti školce vždy přetékala květinami. Jaro se vždy ohlásilo přímo závějemí sněženek. Rovněž se velice ráda věnovala ruční práci (šila, vyšívala a háčkovala). Úplně jsem si ji vybavila, jak seděla na schodku u hráze, která lemuje naši Svatku. Vždy tam bylo (na ulici Nábřeží u Myšákových) několik starých paní, které se věnovaly svému koníčku a samozřejmě ... také dění v Bítýšce. Tehdy, když se pralo pro rodinu velké prádlo, tak to se musela všechna voda nanosit z řeky, aby byla měk-

ká a lépe rozpouštěla mýdlové vločky (vodovod ještě v Bítýšce nebyl vybudován)... a máchalo se v řece. „Když TO přezenu... tak skoro do zamrznutí. Byla to dřina! Máchání je důležité, to se nesmí podcenit!“

Po celý život pracovala v místní Konektě... až do důchodu. S Klubem důchodců jezdila k moři. A užila si i lázeňských pobytů. Paní Růžena vzpomenu, jak ráda chodila na vycházky se sestrou Zdenou.

Nyní již nemůže chodit ani o berlích, do přírody ji vozí na vozíku. Sleduje občas v televizi rodinné seriály. Oblíbila si televizní pořad Šlágr s písničkami pro pamětníky.

Ale teď... teď už nemůže nic. To jí vadí, ze všeho nejvíce..., že nemůže pomáhat!

Rodina ji navštěvuje, ale... mládí je mládí...

Byl to těžký život..., ale stálo TO za TO!

květen 2023, Veverská Bítýška
Ilona Coufalová, kronikář města



1939–1945 VE VZPOMÍNKÁCH OBYVATEL VEVERSKÉ BÍTÝŠKY

*Kniha je k zakoupení na
Městském úřadu Veverská Bítýška*



Zápis do 1. třídy a Den otevřených dveří

V pondělí **3. 4. 2023** udělali předškoláci z Veverské Bítýšky a okolí první krok k zahájení školní docházky a přišli k zápisu do 1. třídy. Předškoláci paním učitelkám předvedli, jak umí poznávat barvy, geometrické tvary... Každý z nich přidal i krásnou básničku. Všichni budoucí prvňáčci si domů odnesli pamětní list a dárečky, které pro ně vyrobili žáci naší školy a školní družiny. Souběžně se zápisem do 1. tříd se na naší škole konal i Den otevřených dveří. Učitelé druhého stupně si pro návštěvníky připravili přehlídku svých předmětů – od učebnic přes ukázkou prací našich žáků až po zajímavé pokusy v chemii, fyzice, setkání s roboty a hlavolamy, skládačkami a práci s textem na sociálních sítích a možnost vidět svět přes čočku mikroskopu. Pro budoucí prvňáčky byl připraven doplňující program – Oříšková mise. Jednalo se o dobrodružnou cestu „od sklepa až po půdu“ po stopách veverky s deseti úkoly, které naši budoucí spolužáci hravě zvládli. Mise byla ukončena sladkou odměnou pro každého malého poutníka a ukázala, že všichni předškoláci jsou připraveni v září rozšířit naše řady. Jednotlivé úkoly Oříškové mise si připravili žáci osmého ročníku. Na organizaci celé akce se také podíleli žáci devátých ročníků, kteří byli důstojnými průvodci celé akce.

Mám chytré tělo

Už podruhé k nám do školy zavítal v pátek **14. 4. 2023** pan Zezula se svými vlastnoručně vyrobenými modely lidského těla. Žáci si osvěžili zábavnou formou učivo přírodopisu a mohli se stát i součástí skvělého divadelního představení. Jak nám funguje naše tělo a co se s ním děje ve stresu, jaké látky se uvnitř každého z nás uvolňují, tak na to vše si už žáci osmých ročníků umí odpovědět.

Závěrem programu dostali cenné rady:

1. všechno kolem nás se neustále mění (platí zákon zachování energie)
2. všichni jsme stejní (tj. složení ze stejné hmoty) a není potřeba se nechat někým ponižovat ani se nad někoho povyšovat
3. máme chytré tělo – všechno funguje jak má, v našich tělech i v životě



Pohár rozhlasu

Dne **4. 5. 2023** se vybraní žáci druhého stupně zúčastnili 54. ročníku soutěže školních družstev pořádané Českým atletickým svazem. Okresní kolo „Pohár rozhlasu s Českou spořitelnou“ se konalo na VSK univerzitě v Brně. Celkem zde soutěžilo 452 žáků/žákyň v těchto disciplínách: běh 60 m, 600 m,

800 m, 1000 m a 1500 m, skok vysoký a daleký, vrh koule/míčkem a štafeta (4×60 m). Žáci si vyzkoušeli závodit s mnoha dalšími sportovci z různých škol. Naše žákyně Rozálie Hájková dokázala zvítězit v kategorii mladších žákyň v běhu na 600 m a taktéž i Šimon Bajer ve své kategorii v běhu na 1500 m. Do krajského finále naše škola nakonec nepostoupila, ale i tak všichni sportovci předvedli pěkné výkony.

Den Země

V pátek **21. 4. 2023** oslavila naše škola **Den Země**. Do projektu se zapojili všichni žáci i se svými třídními učiteli. Každá třída měla svůj vlastní program a díky krásnému počasí se den opravdu vydařil. Některé třídy se vydaly na průzkum řeky Svratky a místní čistírny



odpadních vod, jiné vyjely do Zoo Brno a některé třídy vyrazily na poznávání okolí Veverské Bítýšky. Děti se tak dozvěděly, co zde kvete za rostliny nebo kde se nachází přírodní rezervace Břenčák.

Dny elektronové mikroskopie v Brně

Nahlédnout tam, kam oko nedohlédne, nám bylo umožněno v pátek **24. března 2023** na **Dnech elektronové mikroskopie v Technickém muzeu v Brně**. Žáci 6. A si prohlédli nejmodernější vědecké přístroje a elektronové mikroskopy, pomocí kterých lze proniknout do těžko uvěřitelného nanosvěta částic. Díky odborníkům z Brněnské firmy **ThermoFisherScientific** jsme si mohli zblízka prohlédnout oko komára, krystalky cukru či soli. Dále jsme porovnali rozličné tvary pylů rostlin a strukturu povrchu kovů. Vyzkoušeli jsme veškeré ochranné pomůcky vědců pro naprosto sterilní prostředí, soutěžili o hodnotné ceny při zkoumání snímků elektronového mikroskopu a seznámili se s historií výpočetní techniky. Pokusy **Úžasného divadla fyziky** nám přiblížily podstatu detailního obrazu na monitoru, proud elektronů a jeho ohýbání v magnetickém poli. Nakonec jsme rozvířili naše dokonalé účesy statickou elektřinou.



Listování

Ve čtvrtek 23. 2. 2023 k nám do školy přijel herec **Lukáš Hejlík** se svými kolegy. Představili nám výukový program **LiStOVání**, který je zaměřen na rozvoj čtenářské gramotnosti. Svým pojetím si klade za cíl posluchače knihou oslovit a obzvláště u žáků probudit zájem o čtení a sebevzdělávání. Snaží se být pomocníkem pedagogů a rodičů v motivaci dětí ke čtení knížek. Za mimořádný přínos v oblasti propagace čtenářství získalo LiStOVání cenu Nadace Český literární fond. K nám do školy přijelo LiStOVání s programem **BER-TÍK A ČMUCHADLO** podle knihy Petry Soukupové, kterého se zúčastnili žáci 1.–5. ročníku. **ŽIVOT K SEŽRÁNÍ** (Mikael Ollivier) zase pobavil žáky 6.–7. ročníků. Žákům se LiStOVání velmi líbilo. Děti z 3. B dokonce hercům namalovaly krásné obrázky.



Dětský maškarní ples

V neděli **19. února** se konal tradiční dětský maškarní ples. Moderování se ujala dvojice Anička Machová a Tom Fürle z deváté třídy. S rozprůdřením zábavy pomohli žáci 6. a 3. tříd. Ti měli připravené originální taneční kroky a všichni účastníci, malí i velcí, se tak s jejich vedením snadno zapojili do těchto pohybových aktivit. Sál kulturního domu se zaplnil nejen hojným počtem dětí v úžasných maskách, ale také neustálým smíchem, radostí a pohodovou atmosférou. Pro děti byla připravena stanoviště, na kterých si mohly vyzkoušet pestré aktivity a činnosti s různým zaměřením. Odpoledne strávené plesem si všichni skvěle užili.



Pomáháme našim žabkám

Každý rok na jaře se kolem nás odehrává pozoruhodná podívaná. Žáby, žabky a žabičky se ve velkém počtu přijdou rozmnožovat do nedalekých vodních nádrží a rybníků. Bohužel kvůli bezohlednosti a nevšímavosti některých lidí končí velké množství těchto obojživelníků pod koly aut a kol. Rozhodli jsme se jim s žáky naší školy trochu pomoci a to jak naší osobní asistencí, tak pomocí různých upozornění a výstražných cedulí. Tyto cedulky jsme umístili na nejvíce ohrožená mís-

ta a snad se nám podaří zachránit život co nejvíce jedincům. Jedna velká vlna přichází právě teď na konci března, kdy jdou dospělé žáby naklást vajíčka. Další vlna přijde za pár týdnů, kdy malé žabky opustí bezpečí vodních ploch a vydají se do svých nových domovů. Mezi nejčastěji zastoupené druhy žab patří ropucha obecná (*bufo bufo*) a skokan hnědý (*rana temporari*).



Poznávací zájezd do Anglie

Na konci dubna se nejstarší děti z naší školy vydaly na poznávací zájezd do Anglie. Dlouhá cesta začínala v pondělí 24. 4. V úterní podvečer byly děti rozděleny po skupinkách do místních rodin. Pro mnohé to bylo významné vystoupení z jejich „komfortní zóny“, ale právě jeden z cílů takového výletu je jistojistě překonávání sebe sama a poznávání nových návyků, osob a kultur.

Program byl velmi nabitý, protože bylo naplánováno poznat co nejvíce památek, navíc byl mezi návštěvu Londýna zařazen i výlet do přímořského Brightonu. Během návštěvy Londýna viděly děti mnoho světoznámých památek, staveb i parků jako např. Buckingham Palace, Hyde Park, Greenwich Park, St. Paul's Cathedral, Trafalgar Square, China Town, Millenium Bridge, Houses of Parliament, Big Ben, Tower Bridge, které jim ukázaly pro mnohé nový svět pulzující světové metropole. Jedinečným zážitkem také byla návštěva Tower of London, kde jsou ke zhlédnutí vystaveny anglické korunovační klenoty. V neposlední řadě také děti ochutnaly anglickou specialitu Fish'n'Chips. Dechberoucí zážitkem byly pro mnohé výhledy z rozhleden či ze slavné atrakce London Eye. V časově náročném programu se v Brightonu dokonce otevřelo okénko pro rozchod a nákupy. Překvapením pro všechny pak bylo výborné počasí, které pro Anglii není vůbec typické a je terčem mnohých vtipů.

Děti hodnotily zájezd jako velmi povedený. S chováním dětí byly pak spokojeni všichni z řad učitelek, průvodců, a dokonce i páni řidiči. Nezbyvá, než si zájezd zopakovat znovu.



Pátek 19. 5. 2023 se zapíše do dějin naší školy. Stalo se totiž něco jedinečného. Žáci se nadchli i pro něco jiného než pro mobil. A to je co říct. Již jsem nedoufala, že to někdy zažiji, tento pocit neopakovatelnosti, spontánní radosti, strhující energie a nadšení.

DIVADLO.

Toto slovo o sedmi písmenkách udělalo doslova zázrak. Vidět v dětských zářících očích tolik světla a čirého zájmu, to jsem dlouho neviděla. I mě to strhlo. Jako kantorku i jako člověka. Děti totiž zažily opravdové emoce, opravdovou energii a poctivou lidskou človecinu. Nic zprostředkovaného z neosobních displejů mobilů. Táhlý za jeden provaz a užívaly si nově objevené pocity a emoce. I já jedu na euforické vlně a všichni nadšeně markýrujeme hlášky z divadla, které nám doslova zevšedněly.

Šťastnou plavbu jsme odehráli celkem čtyřikrát. Pro naši ZŠ a MŠ, potom večerní představení pro rodiče a chystáme se i na místní divadelní festival Na Prknech, kde budeme hrát v neděli 28. května ve 13 hodin.

Děti se též naučily něco z divadelní hantýrky, dozvěděly se, co je to čtená zkouška, co generálka, premiéra, repríza, derniéra, co to vlastně znamená to Zlom vaz! a jak na něj správně odpovědět. A i při vlastním zkoušení samotného představení si osvojily též plno nových poznatků a to veselou a nenásilnou formou hraní.

Šťastnou plavbu jsme zkoušeli se třídou dobrého čtvrt roku. Věnovali jsme tomu nespočet hodin, ale nelitujeme toho. O tom právě divadlo je. Měsíce zkoušíte, chcete toho nechat, že to nepůjde, hroučíte se z toho, nadáváte, předvádíte, připomínáte, rozčilujete se a nakonec se ze všeho vyloupne nádherná růže, která udělá radost nejen vám, ale i nespočtu ostatním. A ten pocit, když padne opona na zem, a vy se podíváte do rozzářených a usmívajících se padesáti dětských obličejů, tak ten pocit, tak ten je k nezaplacení.

Jsem moc ráda, že jsem mohla být u zrodu tohoto představení. Chtěla bych poděkovat všem, co se na představení podíleli, a že to s námi vydrželi až do konce. A že jich nebylo málo. Bezpočet 60 lidí stojí za tímto představením. Divadelní múza Thalia by byla doufám spokojená. Divadlo nás totiž v jeden okamžik a v jednom místě spojilo v jeden celek, v jednu duši, v jednu bytost, která chtěla jen jedno – radovat se a užít si přítomný okamžik.

Už teď pomalu sprádám sítě na další divadelní počín a jsem zvědavá, jaká rybička mi tam uvízne tentokrát.

Mgr. Zuzana Kudláčková a Mgr. Jan Štětka



MATEŘSKÁ ŠKOLA VEVERSKÁ BÍTÝŠKA

ČTEME SPOLU NAŠIM DĚTEM

To je název projektu, který realizujeme poprvé v celé MŠ od září 2022. Je zaměřený na vytváření kladného vztahu dětí ke knize, slyšenému slovu a literatuře jako celku. Podporovat v dětech zájem o knihy, literaturu, ilustrace je v dnešní přetechizované době velmi důležitý pro rozvoj řečových, komunikačních a vyjadřovacích schopností dětí, neboť přibývá mnoho dětí s vadami řeči, navštěvujících logopedickou péči. Chráníme tím tak částečně děti před závislostmi na televizi, telefonech, počítačích, které s nimi nekomunikují živým slovem. Děti se tímto projektem seznamují s knihou, jak s ní zacházet, jaké druhy knih vlastně máme, kdo je to spisovatel, ilustrátor. Cílem je motivovat děti k objevování tajemství knihy formou poslouchání čtených pohádek, prohlížení knih a obrázků a následnými rozhovory s dospělými. Zároveň touto formou prohlubujeme spolupráci mezi dětmi, rodiči a mateřskou školou. Je to osvědčený způsob, jak vzbudit u dětí zájem o knihy a připravit je jako budoucí čtenáře. Do MŠ chodí číst dětem pohádky maminky i tatínci, kteří si udělají dopoledne půlhodinku čas a stráví ji s dětmi ve třídě společným předčítáním pohádek a následnými činnostmi, které na příběhy navazují. A věřte, že čas takto



strávený je obohacující jak pro dospělé, tak hlavně pro děti. My všem obětavým maminkám a tatínkům tímto mnohokrát děkujeme. A ti, kteří by měli zájem se k projektu připojit, srdečně zveme za dětmi do MŠ.

VÝTVARNÁ SOUTĚŽ

V rámci spolupráce s SDH Veverská Bítýška se mateřská škola zapojila do soutěže s názvem „Požární ochrana očima dětí“. Obrázky malovali převážně předškoláci. Soutěžíme ve dvou kategoriích, děti do 5 let a děti do 6 let. Téma soutěže je „Hasiči a komíny“. Výtvoři jsou moc povedené. Hasiči vybrali 3 výkresy, které postupují do okresního kola. Jsou to práce těchto dětí: 1. místo: Tomáš Střecha, 2. místo: Anna Drábíková, 3. místo: Karolína Fitzová. Držíme pěsti. Věříme a doufáme, že někdo vyhraje. A když ne, nevadí. Platí pořekadlo „Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se.“ Pro nás jsou vítězové všechny děti, které se do soutěže zapojily.



VÍTÁNÍ JARA ANEB MORENA SE VYDÁVÁ NA POSLEDNÍ PLAVBU, AKCE S RODIČI DĚTÍ 21. 3. 2023

Vynášení smrti a vítání jara je západoslovanský lidový zvyk pocházející z předkřesťanské éry. Jeho hlavním prvkem je slaměná figura oblečená v ženských šatech, známá pod četnými jmény, například jako Morena. Děti z místní mateřské školy si připravily pro rodiče několik básniček a písniček. Společně se svými učitelkami vystoupily na zahradě mateřské školy Pavla Perky. Poté jsme šli průvodem v čele s Morenou k řece, kde jsme Morenu symbolicky zapálili a hodili do řeky, která ji odnesla pryč. Posléze byla možnost návratu na zahradu MŠ, kde bylo připraveno několik ohnišť, a zde si mohli rodiče s dětmi opéci špekáčky. Po celou dobu akce panovala uvolněná a přátelská atmosféra.



DEN VODY 22. 3. 2023

V mateřské škole jsme si povídali o vodě, k čemu nám slouží, jaká je, čistá, špinavá, pitná, průhledná..., dá se bez ní žít? Co můžeme ve vodě a s vodou dělat? Kdo v ní žije a co v ní je? A tak dále. Přečetli jsme si pohádku a povídali o koloběhu vody. Děti koloběh vody i malovaly. Hráli jsme hry Na vodu, páru, dešťové kapičky, led a také pohybovou hru Z vody do vody. Děti toto téma velice zaujalo a bavilo. Na udice chytaly i ryby. Vycházku jsme tedy tematicky zaměřili k čističce odpadních vod. Cestou děti poznávaly jarní kytičky, zdolávaly překážky a nerovnosti terénu. Také viděly několik rybářů: „Chyť a pusť.“ Dokonce nám jeden pan rybář, i když přes řeku, „Chyť a pusť“ ukázal. Tento den bylo počasí přímo jarní.



HARTMANN, ŽLUTÉ NŮŽKY

Jménem celé Mateřské školy Veverská Bítýška děkujeme firmě HARTMANN za žluté nůžky. V rámci spolupráce jsme v mateřské škole uskutečnili projekt STRÍHÁ CELÁ ŠKOLKA. Děti z jednotlivých tříd vystřihovaly obrázky s jarní tematikou. Dále nůžky využívají k rozvoji jemné motoriky během dne v mateřské škole.

NÁVŠTĚVA DIVADLA BOLKA POLÍVKY V BRNĚ, PŘEDSTAVENÍ FERDA MRAVENEC

Dne 4. 4. 2023 jsme se s dětmi z MŠ Veverská Bítýška vydali do Divadla Bolka Polívky v Brně na představení Ferda Mravenec. Již samotná cesta autobusem a návštěva velkého města byla jistě pro mnohé zážitkem. V divadle svátečně oblečené a kulturně naladěné děti se zatajeným dechem sledovaly příběh o Ferdovi, Pytlíkovi a Berušce v podání brněnských herců v opravdu povedených kostýmech. Představení trvalo hodinu, bylo provázené písničkami a děti pobavilo i poučilo. Herci byli odměněni nadšeným potleskem. Do školky jsme se vrátili trošku unavení, ale dobře naladěni a budeme se těšit na další podobné akce.

DEN ZEMĚ, POMŮŽU PLANETĚ

Den Země je svátek, který má za cíl připomínat lidem, že nemáme jiný domov než Zemi. Měli bychom na to myslet každý den a pečovat o ni. S dětmi ve školce jsme si celý týden povídali, proč je naše planeta v ohrožení a jak já sám ji mohu pomoci. Vytvořili jsme společně plakát o věcech, na které se budeme snažit myslet a pokusíme se je dodržovat.



Ve dnech 24. 4. – 27. 4. 2023 probíhaly v Mateřské škole Veverská Bítýška **DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ**. Veřejnost si tak mohla prohlédnout prostory tříd na ul. Pavla Perky i odloučeného pracoviště Zábíteší. Starší generace občanů si prohlédla a zavzpomínala, rodiče a děti se pak seznámili s prostory i vybavením školy a zahrady. Zatímco si děti hrály, rodičům odpovídala paní ředitelka i paní učitelky na dotazy týkající se provozu, organizace dne, vzdělávacího programu naší mateřské školy a následně i blížícího se zápisu dětí. Vše se neslo v pohodové a přátelské atmosféře. Není proto divu, že se některé děti jenom těžce se školkou, alespoň pro tento den, loučily.

STROM PLNÝ LÁSKY – LÁSKOVNÍK

Na zahradě mateřské školy Pavla Perky stál v měsíci květnu strom LÁSKOVNÍK. Co to znamená? Měsíc květen – MÁJ – je lásky čas. Slavíme v něm nejen Den matek, ale i Mezinárodní den rodiny. Maminky, tatínky a jejich děti společně vyrobili srdíčka, která pověsili na strom plný lásky – Láskovník – na školní zahradě. Cestou ke stromu si mohli splnit úkoly plotové hry – zahrát si na básníky, doplnit rýmy, hádanky... Samozřejmě se pod stromem Láskovníkem mohli políbit všichni, kteří se mají rádi.



Hana Juzková

VÝCHOVNÉ KONCERTY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY

V dubnu a v květnu jsme připravili pro žáky mateřských a základních škol z Veverské Bítýšky a okolních vesnic hudební pásmo se zaměřením na lidovou píseň. Do sálu přišlo ve čtyřech termínech více než dvě stě dětí. Koncert zahájily žákyně tanečního oboru, hru na různé hudební nástroje sólově i v instrumentálních uskupeních představili žáci hudebního oboru a účinkoval pěvecký sbor pod vedením Jany Jelínkové. Žáci základních škol mohli také nahlédnout na způsob výuky a možnosti, které nabízí studium multimediální tvorby.



Hrajeme pro školy



VB Band a pěvecký sbor

MENART ACADEMY - PŘÍLEŽITOST PRO MLADÉ UMĚLCE

MenART je roční stipendijní program, který umožňuje po dobu jednoho školního roku pracovat v úzkém kontaktu s mentory – výraznými osobnostmi české umělecké scény. Podporuje talenty a inspirovat pedagogy. Naše žákyně Klára Kyselová z klavírní třídy Vanesy Grabon byla do programu na školní rok 2023/2024 vybrána. Je to mimořádný úspěch, který nabízí nové příležitosti ke zdokonalování klavírní hry. Přejeme Klárce hodně štěstí, síly a odhodlání v tomto novém směru vzdělávání.



Klavíristka Klára Kyselová v brněnském Besedním domě



Školu jako obří šperk zdobí starý kaštan

DVA TANEČNÍ VEČERY

Žákyně tanečního oboru pod vedením Barbory Michelové připravují na neděli 18. června 2023 závěrečné taneční vystoupení, které se bude konat tradičně v brněnském divadle Barka, začátek v 17:30.

Ve středu 21. června 2023 se představí se svým programem nejmladší žákyně tanečního oboru, které vyučuje Michaela Hosová. Srdečně vás zveme do Kulturního domu ve Veverské Bítýšce, začínáme v 18 hodin.

JAKPAK JE DNES U NÁS DOMA?

Naše škola už třetím rokem pořádá soutěžní online přehlídku rodinných týmů Jakpak je dnes u nás doma? Vyvrcholením soutěže bývá každoročně Slavnostní koncert rodinných týmů, který se koná u příležitosti Mezinárodního dne rodiny. Letos se koncert uskutečnil 17. května 2023 v komorním sále ZUŠ Kuřim, vystoupily soutěžící i nesoutěžní rodinné týmy a sourozenecká uskupení. Prožili jsme hudební večer v příjemné rodinné atmosféře.



Rodinný tým A+A+L

ZUŠ OPEN

Festival umění základních uměleckých škol je nejrozsáhlejší kulturní událostí v České republice. Naše škola se do sedmého ročníku festivalu ZUŠ Open také zapojila a připravila program, na kterém se podíleli žáci všech oborů, různá instrumentální uskupení, soubory a pěvecký sbor. Vystoupení se konalo ve vestibulu nádražní budovy v Kuřimi.

www.zus-kurim.cz

Knihovna Veverská Bítýška

19 192 knih – to je sen každého knihomola. Tolik svazků čítá naše městská knihovna ve Veverské Bítýšce. Výpůjčky využívá 584 registrovaných dospělých čtenářů a z toho 127 dětí.

Ročně si tito čtenáři dohromady vypůjčí 18 723 publikací, což je slušné číslo na malé městečko jako je Veverská Bítýška. Co se týče půjčovny, tak přijít si pro knihu můžete v pondělí, středu a pátek, vždy od půl deváté, s tím že od dvanácti do jedné hodiny máme přestávku. Chodit můžete do sedmnácti hodin, ve středu je možnost až do osmnácti. O letních prázdninách se nic nemění. Pokud nejste zdejší, není problém, půjčují si u nás lidé z přilehlých měst a vesnic i ti, kteří se sem jezdí rekreovat na chaty a chalupy.

Poslední den v březnu děti využily šance, v rámci akce Noci s Andersenem, přespat v knihovně. Ve spacácích jsme všichni nocovali mezi regály s knhami, četli jsme si pohádky, vyráběli záložky a s baterkami hledali po knihovně informace o Andersenovi. Všechny děti noc bez rodičů zvládly na výbornou!



Rádi bychom založili knižní klub, kdy se pravidelně, jednou měsíčně, sejdeme my, nadšenci a závisláci, na dobrých knihách. Poklábosíme o knižních novinkách, zrecenzujeme to, co jsme četli... Zájemci se nám mohou hlásit přímo v knihovně nebo na facebookových stránkách knihovny a společně se pak domluvíme jaký termín a čas by nám vyhovoval.

Sabina Hofmanová



Jakubské hody 2023

Předposlední červencový víkend (21.–23. 7. 2023) naše město ožije hodovým veselím. Jakubské hody patří již řadu let k tradičním kulturním akcím, přesto nám dovolte v krátkosti připomenout jejich program.

Pátek se nese ve znamení příprav. Uklízí se, zdobí, ale hlavně je třeba pokácet, přepravit a připravit máju, abychom odpoledne tento symbol hodů mohli s pomocí jeřábu na náměstí postavit.

V sobotu dopoledne vyrazíme pozvat naše spoluobčany. Odpoledne projde ulicemi našeho města průvod ke stárkám zakončený cca v 16.00 na náměstí, kde proběhne předání práv a zatančí malí i velcí krojovaní.

Večer vás zveme na hodovou zábavu do kulturního domu. Odpoledne i večer hraje DH Miločanka, na zábavě ji doplní také CM Kyničan.

Nedělní program začíná v 10.30 krojovanou mší svatou v kostele sv. Jakuba. Odpoledne si společně zazpíváme a zatančíme v kulturním domě – tečku za hodovým programem udělá od 15.00 posezení u cimbálu s CM Mláď z Čejče.

Rádi bychom vás touto cestou pozvali, abyste se k nám připojili a prožili hodové veselí s námi. Padne letos teplotní rekord, či rekord v počtu krojovaných za posledních dvacet let? Nechme se překvapit...

Krojovaní Veverská Bítýška, z. s.

Spolek Seniori ČR se představuje

Dobrý den, rádi se Vám představíme. Jsme Seniori, zapsaný spolek, základní organizace Veverská Bítýška. Činnost naší organizace začala v roce 2002, kdy měla ještě název Svaz důchodců ČR, ZO Veverská Bítýška. Změna názvu se uskutečnila na sjezdu Svazu důchodců ČR v Praze v roce 2014, kdy se změnil název Svazu důchodců na Seniori ČR, zapsaný spolek, organizace Veverská Bítýška. V letošním roce máme 195 členů. Každoročně kromě zájezdů na hrady, zámky, divadla, wellness koupání a pod. pořádáme i řadu jiných akcí. Je to např. oslava Mezinárodního dne žen, výroční členské schůze v místním kulturním domě, pololetní schůze na Ostrůvku nebo na oslavě Dne seniorů, který připadá na 1. října. Na „Mikulášské“ se v kulturním domě loučíme se starým rokem.

V loňském roce, po volbách do městského úřadu, byli pozváni na naši Mikulášskou akci pan starosta, Ing. Lukáš Zavadil a místostarosta, pan Pavel Novotný. Nově zvolený starosta nás pozdravil a informoval o svých plánech v roce 2023. Současně nás pozval na prohlídku hradu Veveří. Na letošní oslavě Mezinárodního dne žen nám sdělil, kdy se návštěva hradu usku-



teční a že ji bude mít na starost členka zastupitelstva, paní Ivana Kohoutová. A tak 10. května odjelo autobusem 61 členů z naší organizace na prohlídku hradu. Přesto, že naši členové žijí převážně od mládí ve Veverské Bítýšce, na prohlídce nového vybavení hradu ještě nebyli. Všichni jsme byli překvapeni, jak je hrad opraven a nádherně vybaven. Celá prohlídka doplněná odborným výkladem se nám moc líbila a moc děkujeme za to, že nám městský úřad společně s paní Ivanou Kohoutovou zájezd a prohlídku památného hradu zajistili. Bylo to nádherné, díky za to!

*Magda Minaříková,
předseda základní organizace Seniorů Veverská Bítýška*

Spolek přátel tělovýchovy

Spolek přátel tělovýchovy Veverská Bítýška navazuje ve svých aktivitách a činnostech na základy Klubu přátel tělovýchovy, který byl založen v sedmdesátých letech minulého století partou nadšených volejbalistů. Volejbaloví nadšenci však vzhledem k přibývajícím rokům museli postupně aktivní činnosti zanechat. Protože to ale byla dobrá parta a i nadále měli zájem se nějakým způsobem scházet a věnovat se aktivně tělovýchovné činnosti, založili již zmíněný klub. Náplní a cílem jejich činností a aktivit bylo pravidelné pořádání výletů a zájezdů jak po celé naší republice, tak i do blízkého zahraničí, například na Slovensko či do Rakouska. V rámci dalšího působení Klubu lze zmínit i možnosti shlédnutí mnoha divadelních představení, většinou ve známých brněnských divadlech. Samozřejmě nebyl opomíjen ani tělovýchovný aspekt, proto do poznávacích zájezdů byly pravidelně začleňovány sportovní elementy. Většinou šlo o delší či méně náročné turistické vycházky směřující k zajímavým a významným cílům v blízkém okolí, pro náročnější pak byly organizovány obtížnější „výšlapy“ v kopcovitém či hornatém terénu. O bohaté a kvalitní činnosti SPT svědčí i vzorně vedená klubová Kronika, která zaznamenává veškeré významné historické počiny SPT, v jejichž registraci i nyní pokračujeme.

Jak to v životě člověka chodí, čas běží, doba se mění, dochází ke změnám a transformacím i v našem spolku. Jedná se především o obměnu členů, starší odcházejí a mladší přicházejí. Většina zakládajících členů se již pro svůj věk nemůže aktivně účast-

nit života dnešního SPT a někteří z nich, bohužel, již nejsou mezi námi. K zakládajícím členům spolku patřili, a i v současnosti jsou právoplatnými členy, mj. manželé Šoukalovi. Paní Šoukalová patří i dnes k častým účastnicím našich akcí.

V současné době má veverskobítýšský Spolek přátel tělovýchovy 121 členů a pětičlenný výbor. Hlavní náplní a primárním cílem veškerých spolkových aktivit je vyplnění volného času našich členů nejen pořádáním oddechových a poznávacích zájezdů za krásami naší vlasti, ale především organizováním zájezdů na divadelní představení v MdB. Je evidentní, že navštívíme několik divadelních představení ročně dle momentálního aktuálního repertoáru, pravidelně pořádáme poznávací zájezdy a v následujícím období máme v úmyslu zorganizovat návštěvu blízkých sousedních zemí. Je třeba podotknout, že naše cesty do zahraničí nám přerušila epidemie covidu. Rozšířili jsme tedy naše aktivity o oblíbenou soutěž v bowlingu, pořádáme procházky a výlety v okolí města zaměřené na regionální historii. Naši členové aktivně pomáhají při pořádání a organizaci Dnů obce i při obnově Slešťůvky.

Při této příležitosti bychom rádi poděkovali jak vedení města, tak firmě Hartmann za podporu formou dotací.

Věříme, že svými volnočasovými aktivitami, činnostmi a působením přispíváme k naplnění a rozkvětu společenského, tělovýchovného a kulturního života v našem městě.

Za členy SPT a výbor Petr Mudrák



Ohlédnutí za akcí OPEN ZaHrátka

Letos slaví MC Oříšek 15 let od svého založení, proto jsme se u této příležitosti rozhodli to jarně oslavit a otevřít naše nové venkovní pracoviště – komunitní zahradu ZaHrátka - veřejnosti. Proběhlo slavnostní přestřižení pásky i připítek spojený s poděkováním všem, kteří se na vzniku podíleli. Pro děti byly připraveny tematické aktivity a divadlo Navlnce s pohádkou Kde spí motýli. Po celé odpoledne panovala příjemná atmosféra, akci jsme zakončili posezením u ohně. Pokud vás dění kolem ZaHrátky zajímá, sledujte naše facebookové a webové stránky nebo nás můžete podpořit na www.darujme.cz/zahratka.

A jak to bude v ZaHrátce fungovat?

Rádi bychom, aby byl prostor využíván širokou veřejností. Je to příjemné místo, kam si můžete přijít během procházky posedět, zrelaxovat. Místo, kam si můžete přijít pohrát s dětmi nebo se aktivně zapojit. ZaHrátka je komunitní zahradou. Jaké si to uděláme, takové to budeme mít. Vznik ZaHrátky byl možný díky obrovskému přispění dobrovolníků, kteří jsou nezbytnými pro udržení jejího provozu i do budoucna.

Chcete si v ZaHrátce zřídit záhon a zahradničit? Hledáte místo na oslavu nebo setkání? Prostor pro kurz,



workshop nebo jinou třeba i pravidelnou aktivitu? Ozvěte se nám! centrumorisek@gmail.com

Fungování MC Oříšek o prázdninách

Na konci června končí pravidelné aktivity v herně Oříšku a během letních prázdnin bude herna odpočívat. My však tak úplně ne. Chystáme pro vás již nyní nové webové stránky, program na příští rok a příměstské tábory. Sledujte náš web a facebook. Během léta plánujeme společné pikniky v ZaHrátce a nepravidelně LesoHrátky. Provoz herny bude zahájen během září a již nyní si vás dovoluujeme pozvat 23. 9. 2023 na tradiční Jablkobraní.

Chcete své dítě přihlásit na příměstský tábor? Nabízíme volná místa v termínu 24.–28. 7. pro děti od 5 do 9 let. Bližší informace na www.mcorisek.cz.

Volná místa v lesní školce

MC Oříšek v prostorách ZaHrátky provozuje lesní klub pro děti od 3 do 6 let, který od září rozšiřuje svůj provoz na 3 dny v týdnu. Hledáte místo pro vaše děti, kde budou moci trávit většinu času venku a s respektem objevovat svět? Kontaktujte nás a přijďte se podívat do naší komunitní školky, rádi vás uvítáme. www.zahratka.webnode.cz

Veronika Snížková



Sázení do truhlíků

ZO zahrádkářského svazu připravila ve spolupráci s MC Oříšek plánovanou akci pro děti – Sázení do truhlíků. Akce se uskutečnila ve čtvrtek 18. května 2023 odpoledne v době od 15 do 18 hodin Praktická realizace



letos probíhala v areálu MC Oříšek ZaHrátka na ulici M. Kudeřkové za bývalou školní zahradou. Do přinesených truhlíků (použité z minulého roku) si děti a jejich rodiče ve spolupráci se členkami místní zahrádkářské organizace paní Hažmukovou a Ustohalovou zasadili předpěstované sazenice měsíčních jahod

do připravené zeminy. Zahrádkáři zajistili sazenice, zeminu a pomůcky potřebné k vysazování. Děti se naučily, jak rostlinky správně zasadit a také jak se o ně po celou dobu starat, aby dobře prospívaly a přinesly bohatou úrodu. Hlavní organizací sázení pro děti měl na starosti pan Petr Kala. *Růžena Juranová*



Slešůvka

VE SLEŠŮVCE HOŘELO, CÍLENĚ

V časném předjaří jsme se zaměstnanci pracovní čtyř města a pod hasičským dozorem řízeně vypálili na Sluných loukách pět čtverců o rozloze cca 10 x 10 metrů. V současnosti je tento způsob ošetřování lučních porostů v chráněných lokalitách botaniky doporučován. O pozitivní zkušenosti se s námi podělil i arachnolog (odborník zabývající se pavoukovci) Tomáš Hamřík, který publikoval výsledky dlouhodobého sledování fauny na vypalovaných plochách. Návrat k dříve běžně používanému způsobu údržby travních pozemků však nelze paušálně doporučit, a proto budeme vliv vypalování stařiny na biodiverzitu každoročně na těchto ploškách posuzovat.



ČTVRTÁ NAUČNÁ TABULE

Nad broukovištěm jsme nainstalovali čtvrtou informační tabuli postupně budované naučné stezky. Obsah je zaměřen na význam odumírajících stromů v přírodě. Ornitolog Ing. Ivo Hertl nám poté napsal: „Krásné. Vždy, když vidím broukoviště/hmyzí hotel/domeček, tak si říkám, jak je důležité výslovně upozorňovat, že tyto umělé stavby plně nenahrazují skutečné tlející dřevo. To mi na těch tabulích obvykle schází. Musí se to tam

napsat, aby lidi nedostali pocit, že mohou na zahradě všechno staré vykácet a instalovat umělé stavby.“

POKRAČUJEME V URČOVÁNÍ ROSTLINNÝCH DRUHŮ

Doposud jsme našli ve Slešůvce přibližně 300 druhů rostlin. Na jejich určení má největší podíl botanik Jaroslav Čáp. Rozlišení některých druhů je natolik složité, že se nelze obejít bez pomoci specialistů. Jistě mnozí znají pampelišku, smetánku lékařskou. Víte ale, že v ČR existuje ve skupině pampelišky smetánky (*Taraxacum* sect. *Taraxacum*) více než 240 druhů? Málokdo je však dokáže rozpoznat. Vedoucí katedry botaniky doc. RNDr. Bohumil Trávníček, PhD., z Univerzity Palackého v Olomouci nám zde při průzkumu ve Slešůvce určil celkem 23 druhů pampelišek, přičemž jedna z nich, druh *Taraxacum amaurolepis*, je uvedena v červeném seznamu ohrožených rostlin.

VÝUKA PŘÍRODOPISU TROCHU JINAK

Během schůzky s paní ředitelkou Mgr. Zuzanou Kudláčkovou a třídní učitelkou VII. B Mgr. Monikou Vašíčkovou jsme se dohodli, že si vyzkoušíme poznávání rostlin a živočichů přímo v našem nejbližším okolí. V rozkvetlé Slešůvce jsme se sešli s žáky sedmé třídy a věnovali se otázkám ekologie, ochrany životního prostředí v místních podmínkách a představili si aktuálně kvetoucí rostlinné druhy.



Karel Babíček

Mladí hasiči Veverská Bítýška

Sbor dobrovolných hasičů Veverská Bítýška se opětovně od roku 2008 věnuje práci s mladými hasiči. Kolektiv mladých hasičů sboru v současné době tvoří něco málo přes 40 dětí ve věku 3–18 let. V rámci kolektivu se sedm vyškolených vedoucích věnuje těmto družstvům: příprava (3 až 6 let), mladší (6 až 11 let), starší (11 až 15 let) a dorost (15 až 18 let).

Kroužky mladých hasičů probíhají jedenkrát týdně, a to ve čtvrtek (příprava) a v pátek (mladší, starší a dorost) vždy od 16:00 do 18:00 hod.

V rámci kroužku mladí hasiči trénují na závody požárnícké všestrannosti, které prověřují jejich zdatnost a znalosti v těchto oblastech: střelba ze vzduchovky, základy topografie, uzlování, základy první pomoci, po-



Soutěž závodníci

žární ochrana a překonání překážky po vodorovném laně. Dále mladí hasiči trénují a účastní se soutěží Okresní ligy mládeže Brno-venkov a hry Plamen, a to v kolektivních disciplínách požární útok a štafeta 4×60 m.



Trénink požárního útoku

Díky pílí mladých hasičů a jejich vedoucích se náš sbor může za rok 2022 pochlubit 2. místem v požárním útoku družstev v kategorii starší žáci a 2. místem v závodě požární všestrannosti jednotlivce v kategorii dorost.



Starší žáci – 2. místo v požárním útoku, Hlína 2022



Soutěž přípravy v běhu na 60 metrů s překážkami

V letošním roce se mladí hasiči spolu s dětmi z mateřské školy koncem února zúčastnili i výtvarné soutěže „Požární ochrana očima dětí“ na téma „Hasič a komín“. Výsledky soutěže budou známy koncem června.

Dne 8. 5. 2023 se 8 jednotlivců v kategorii příprava vůbec poprvé (příprava funguje teprve od září 2022) účastnilo soutěže v běhu na 60 metrů s překážkami, která se konala v Brně Starém-Lískovci. I když se žádný z našich sportovců neumístil na prvních příčkách (konkurence byla veliká), děti i vedoucí nabrali cenné zkušenosti do dalších závodů.

Dana Konečná

Hockey Club Veverská Bítýška

Sezóna 2022/23 byla 69. nepřetržitě odehranou v historii ledního hokeje v našem městě. Jelikož nedisponujeme vlastním zimním stadionem, soutěž pod hlavičkou ČSLH hraje pouze celek mužů, neboť děti a mládež není kde vychovávat. Do svého rodiště se tak postupně vrací pouze ti hokejisté, kteří vyrůstali především v brněnských mládežnických týmech. Momentálně je v kádru celkem osm hráčů pocházejících z Veverské Bítýšky. Tréninky probíhají na zimním stadionu ve Velké Bíteši a mistrovská utkání se hrají na ZS v Blansku, Boskovicích nebo Rosicích. Jsme účastníky okresního přeboru Blansko a to už od roku 2017, kdy zanikla tehdejší krajská soutěž Vysočiny. V celé republice má svoji soutěž jenom pět okresů. Další nejbližší soutěže v rámci ČSLH jsou krajské ligy, což jsou poloprofesionální soutěže, které vyžadují nejen vlastní ZS, ale i mnohonásobně větší rozpočet na chod mužstva. Nám se stále daří udržovat fungování a tradici tohoto sportu ve městě a stále jsme schopni dosahovat poměrně slušných umístění a to jak v řádných soutěžích ČSLH, tak i na mezinárodních měřeních sil při různých turnajích po celé Evropě, kam pravidelně vyjíždíme. O tom svědčí i zisk bronzových medailí v právě skončeném ročníku. Děkujeme všem, kteří navštěvují naše zápasy a těm, kteří nás finančně podporují, především pak Městu Veverská Bítýška. My se na oplátku budeme snažit i nadále dobře reprezentovat jméno klubu i našeho města a v příštím roce důstojně oslavíme 70. výročí založení.

TABULKA OP BLANSKO 2022/23 po základní části:

1. HC Zastávka	14	12	0	0	2	95:43	36
2. TJ Březina	14	10	0	1	3	88:47	31
3. HC Veverská Bítýška	13	8	0	0	5	73:43	24
4. TJ Černá Hora	14	8	0	0	6	70:80	24
5. TJ Rájec-Jestřebí	14	7	0	0	7	80:68	21
6. Tatran Hrušky	13	5	0	0	8	65:70	15
7. Spartak Adamov	14	4	1	0	9	74:107	14
8. Laviny Blansko	14	0	0	0	14	27:118	0

ZÁPASY O UMÍSTĚNÍ: Adamov – Rájec-Jestřebí 5 : 2, Rájec-Jestřebí – Hrušky 4 : 3, Hrušky – Adamov 8 : 6

O 3. MÍSTO: HC – TJ Sokol ČERNÁ HORA 7 : 1, 5 : 2

FINÁLE: Březina – Zastávka 5 : 2, 6 : 4

KONEČNÉ POŘADÍ: 1. Březina 2. Zastávka 3. **HC Veverská Bítýška** 4. Černá Hora 5.–6. Adamov, Hrušky 7. Rájec-Jestřebí 8. Blansko

KANADSKÉ BODOVÁNÍ OP BLANSKO 2022–23:

1. Šedý Adam	HC Zastávka	16 + 22	38
2. Žák Petr	Spartak Adamov	18 + 15	33
3. Kousalík Petr	TJ Březina	17 + 13	30
4. Píša Roman	HC Veverská Bítýška	14 + 16	30
5. Hakl Milan	HC Veverská Bítýška	18 + 8	26

Břetislav Skalník ml.

Marie Kudeříková

Dne 26. března uplynulo 80 let od popravy odbojáčky Marie Kudeříkové. I když dnes už mnoha mladším lidem její jméno nic neříká, zůstává součástí místní historie a paměti. Je po ní pojmenována jedna naše ulice, místní továrna RICO nesla dříve její jméno, stejně jako pionýrská skupina PO SSM. Na její působení ve Veverské Bítýšce upozorňuje pamětní deska, malý pomníček na jedné budově bývalého Rica a dříve vedla z Bítýšky lesem Hranečník do Lažánek i rudými pěticípymi hvězdičkami značená „Stezka Marušky Kudeříkové“.

Kdo vlastně Marie Kudeříková byla a jak oddělit její skutečný život a činy od legendy vytvořené komunistickou propagandou?

Narodila se 24. března roku 1921 v zemědělské rodině ve Vnorovech na Hodonínsku jako nejstarší dcera Josefa Kudeříka a Františky Kudeříkové, rozené Kubíkové. Marie měla sestru Alžbětu a nejmladšího sourozence, bratra Josefa. Bydlela v domku vedle vnorovské školy, ještě se svými prarodiči a nemocnou tetou. Kudeříkovi hospodařili na více než třech hektarech půdy, vlastnili kousek vinohradu a otec se věnoval chovu včel. Maminka byla sečtělá žena, která vynikala jako malárečka kraslic a vnorovského lidového ornamentu. Rodina se hlásila k římsko-katolickému náboženství, otec cvičil v tělovýchovné jednotě Orel a zastával řadu funkcí za lidovou stranu, v letech 1928-1929 byl za lidovce starostou Vnorov. K víře byly vedeny i děti, v rodině vládla láskyplná atmosféra, rodiče vštěpovali dětem přísné zásady morálního života jako lásku k bližnímu, pracovitost, čestnost, obětavost a dobrotu. Marie byla odmalička velmi vnímavá ke svému okolí. Ve škole se pilně učila, hodně četla, ráda zpívala a od maminky se přiučila trpělivé práci malárečky. Život na malebném Slovácku nebyl úplnou idylou, zvláště v době hospodářské krize. Snad i proto na začátku 30. let její otec požádal o práci ve státních službách a stal se zaměstnancem Československých státních drah na trati Veselí nad Moravou – Myjava – Nové Mesto nad Váhom. O hospodářství ve Vnorovech se zpočátku starala maminka Františka, ale nakonec je otec Josef pronajal. Rodina se odstěhovala do nádražní budovy ve Vrbovčích na samé hranici se Slovenskem, kde Josef Kudeřík dostal práci jako železniční zřízenec. Děti dojížděly vlakem do české školy ve Velké nad Veličkou a po vychození obecní školy začala Marie dojíždět na gymnázium ve Strážnici. Studium na této škole otevřelo Marii nové obzory, probudilo v ní touhu po poznání a také přineslo střet se zneklidňujícími otázkami jejího náboženského vyznání. Mladí s sebou nese idealismus, revoltu a vzdor ke zkušenostem starších. Marie se ve Strážnici sblížila se svým spolužákem Juliem Kramaričem, který se hlásil ke komunistickým a socialistickým ideálům a získal pro ně i Marii. Komunistické ideály byly v tehdejší společnosti jakousi „módou“. Bez znalosti skutečné podoby jim propadli mnozí literáti, básníci a intelektuálové. Dnes bychom to asi nazvali „romantický komunismus“.

Komunistická propaganda šířila lži o zářných úspěších bolševického systému v Sovětském svazu a tím ovlivňovala myšlení levicově orientovaných lidí. Stačí si jen poslechnout nahrávku Osvobozeného divadla V+W „Pravda o sovětském Rusku“ z roku 1935, kde Jan Werich ironickým tónem vypráví o svých zážitcích z návštěvy sovětského Ruska a popírá tehdejší hlamomor na jeho území. Komunismus ke své obhajobě vytvářel mýty, které mnohdy přežívají dodnes a mají za úkol zakrýt jeho zločiny.

Mariin přerod a odchod od katolické víry její rodina velmi těžce nesla, ale nakonec se s ním smířila. Na tomto příběhu je vidět, jak nepřenositelné jsou mnohdy zkušenosti rodičů na děti. Josef Kudeřík byl ruský legionář a věděl své o bolševickém režimu. Vzájemná úcta a láska však pomohla rodině překonat tento rozpor. Jistě k tomu i přispěly okolnosti podzimu 1938, trauma „mnichovské zrady“, která znamenala faktický i symbolický odklon od Západu. Přišel 15. březen 1939, s ním okupace zbytku českých zemí, vznik samostatné-



Fotografie z Veverské Bítýšky s přítelkyněmi

ho Slovenska. Z nádraží ve Vrbovčích se stala ubikace nacistických vojáků hlídajících hranice mezi Protektorátem a ještě relativně svobodným Slovenskem. Z okupovaného území odcházeli lidé, kterým hrozilo zatčení, nebo ti, kteří se chtěli v zahraničí připojit k odboji. Josef Kudeřík pomáhal při ilegálních převodech českých vlastenců přes zavedenou moravsko-slovenskou hranici. Brzy se bez jeho vědomí k této činnosti přidala i jeho dcera Marie. Všechny události roku 1939 ji radikalizovaly a utvrdily v jejím přesvědčení.

V roce 1940 Marie Kudeříková na strážnickém gymnáziu úspěšně odmaturovala. České vysoké školy na podzim 1939 nacisté zavřeli, a tak, aby mohla tato velmi nadaná dívka ve svém vzdělávání pokračovat, poslali

ji rodiče na roční Soukromou jazykovou školu spolku Akademie, která sídlila v našem městečku, v domě na Dlouhé ulici č. 11. Vyučovaly se tam tyto předměty: těsnopis, účetnictví, psaní na stroji a jazyky, které se po okupaci omezily pouze na výuku němčiny. Škola připravovala maturanty na jejich budoucí povolání – učitele, úředníky a vyšší zaměstnance v soukromých firmách či státních službách. Učiteli této soukromé školy byli vesměs mladí lidé, věkově velmi blízcí žákům pomaturitních kurzů. Tento malý věkový rozdíl mezi učiteli a žáky dal vzniknout zvláštnímu vztahu mezi nimi. Díky těmto vztahům vznikaly někdy neformální, často i tajné diskusní skupiny, jejímiž členy byli žáci školy spolu se svými učiteli. Scházeli se nejčastěji ve večerních hodinách vždy v bytě některého účastníka skupiny. Debatovali a vyměňovali si názory na nejrůznější témata, která je v té době zajímala. Hloubkou myšlenek a názorů, zejména šlo-li o témata s námětem z filozofie či politiky, si M. Kudeříková rychle získala obdiv a respekt ostatních. Do písemné přípravy k tématu „Náboženství a církev“ napsala:

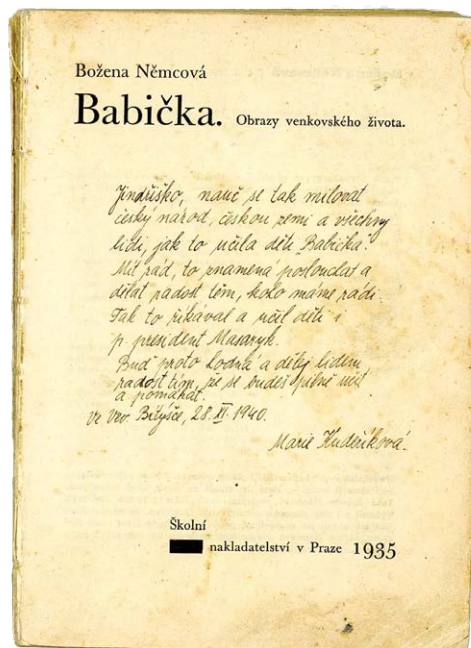
„Vědomí spravedlnosti a křivdy žije v nás. (...) Jak se chováš k bližnímu, tak se on bude chovat k tobě. Jednáš-li zle, trestáš se sám, dobře-li jednáš, odměňuješ se sám. Je tedy v Tvém zájmu, aby sis utvořil svůj poměr k spolučlověku radostně, mravně a utvoříš kolem sebe radostný svět.

Nevěřím, že Bůh stvořil pozemský život jako průpravu k věčnosti. Vždyť i jeho svět, život je zde. Věřím s Masarykem, že duše neumírá, nehyne. Jako energie se objeví v nové podstatě ve vesmíru.“

M. Kudeříková, dne 22. X. 40 ve Vev. Bítýšce

Marie Kudeříková si po dobu pobytu v našem městečku našla ubytování u rodiny Klímových na druhém břehu řeky Svratky, naproti továrně Rico. Tam postupně vznikala nová ulice, která dnes nese její jméno. Tehdy tam nad cestou k lesu Sokolí stálo jen několik domů v zahradách, pod cestou směrem k řece Svratce byla políčka a louky. Bylo to klidné a tiché místo, trochu stranou od městečka. S Klímovými se Marie Kudeříková sblížila a rodinou byla velmi oblíbená. V Bítýšce si brzo také našla hodně přátel, svých vrstevníků.

Jak to bylo s komunisty? V pomnichovském období se vládnoucí kruhy takzvané 2. republiky rozhodly zúčtovat s představiteli extrémních levicových proudů reprezentovaných především Komunistickou stranou Československa (KSČ). Vládním nařízením z 27. prosince 1938 byla KSČ úředně rozpuštěna. Mandáty komunistických poslanců a senátorů tím přestaly platit, komunistický tisk byl zakázán a vedení KSČ v čele s Gottwaldem a Slánským uprchlo do Moskvy. Aktivita doma začalo řídit I. ilegální ústřední vedení KSČ. To potom vyvíjelo činnost i v období Protektorátu až do svého rozbití gestapem v roce 1940. Jednotlivé buňky fungovaly většinou na principu tří či pěti členů. Gestapo považovalo komunisty za největší nepřátele třetí říše a usilovně pracovalo na rozbíjení jejich ilegálních organizací, a to i přes to, že po podepsání Paktu Molotov-Riebbentrop o neútočení mezi komunistickým SSSR a nacistickou třetí říší z 23. srpna 1939 byli nacisté a komunisté vlastně spojenci. Podle instrukcí Ko-



Věnování
Jindřišce
Klímové

minterny (Komunistická internacionála – mezinárodní komunistická organizace, založená v Moskvě v březnu roku 1919, jejímž cílem bylo šířit myšlenky komunismu a „všemi prostředky, včetně použití ozbrojené síly, bojovat za svržení světové buržoazie“) se navíc nesměli komunisté do odboje zapojit. Pravým důkazem o odanosti Moskvě je usnesení ÚV KSČ ze dne 15. prosince 1940, ve kterém je vyzdvižována „mírová politika SSSR“ a kritizován odboj „Benešových přívrženců.“ Až po napadení SSSR nacistickým Německem 22. června 1941 se politika Kominterny radikálně změnila a začala vybízet komunisty v okupovaných zemích k odporu. Jestli o všech těchto okolnostech Marie Kudeříková věděla, není známo.

Když po ročním studiu složila závěrečné zkoušky, nenastoupila na výhodné místo v kanceláři, které se jí nabízelo, ale raději přijala místo v Ricu, jako dělnice u textilního stroje. Odloučení od rodiny uvolnilo Marii ruce a plně se pustila do odbojové činnosti ve Svazu mladých, který měl být napojen na ilegální vedení komunistické strany. Podílela se na tisku a šíření letáků, organizovala drobnější sabotážní akce jako přerézávání brzdových hadic a sypaní písku do ložisek vagonů, záměrné záměny nálepek s místem určení nákladu nebo poškozování železničního zařízení. Také se sama neúspěšně pokusila založit požár ve skladišti továrny, kde pracovala. I když se nám může tento způsob odboje zdát téměř nicotný, není to tak! Všechny tyto aktivity zaměstnávaly nacistický represivní aparát a jejím pachatelům hrozil i trest smrti. Přesto s nimi Marie Kudeříková nepřestávala i přes prosby rodiny a varování svého okolí. O její činnosti dokonce došla místní četnická stanice anonymní dopisy. Po zatčení jejího spolupracovníka v odboji Karla Mazoura odešla na krátkou dobu do Lažánek a poté byla na podzim 1941 přeřazena do pobočné firmy Rica v Brně. I tam se odboje nevzdala. A právě v Brně byla 5. prosince 1941 zatčena gestapem.

Pokračování příště ...

Milan Brychta

Zajímavosti a extrémy Bílého potoka

*„Pěje Potok bílý
píseň lesů svých.“*

Petr Bezruč

OD SVATÉ HORY PO VEVERSKOU BÍTÝŠKU

Bílý potok, pravostranný přítok Svratky, pramení na zalesněném úpatí kopce Svatá hora v katastru obce Heřmanov (okres Žďár nad Sázavou) v nadmořské výšce přibližně 605 metrů.

Od pramene teče jižním směrem a u obce Vlkov napájí soustavu rybníků, z nichž největší je Vlkovský. Bílý potok směřuje kolem Velké Bíteše, obce Křoví, Svatoslav, přes Šmelcovnu do Veverské Bítýšky, kde se vlévá do Svratky v nadmořské výšce 235 metrů. Rozdíl nadmořských výšek od pramene po ústí je 370 metrů, což je při délce toku 34 km pro vodní toky pramenící na Českomoravské vrchovině úctyhodné číslo. Pro úplnost je třeba dodat, že „náš“ Bílý potok je druhý téhož jména v povodí Svratky. Ten první pramení u obce Pomezí (okres Svitavy) a u Borovnice (okres Žďár nad Sázavou) se vlévá do Svratky zleva.

„Náš“ Bílý potok (už podruhé používám přivlastňovací zájmeno) je vodohospodářsky významným tokem. Bylo tomu i v uplynulých stoletích. Vodní energii využívaly nejen mlýny a pily, ale také tři železářské hamry (Hlubocký, na Šmelcovně a v Bítýšce). Bez využívání technologie přeměny vodní energie v rotační pohyb se neobešla ani dnes zcela zaniklá prachovna.

Velmi zajímavé jsou rozvaliny železářského hamru na úpatí třicet metrů vysoké skály zvané Bochník na pravém břehu potoka v katastru Lesního Hlubokého. Hamr, postavený mezi roky 1656 až 1669, byl v majetku rajhradského kláštera a fungoval až do roku 1850. V roce 1979 byl objekt archeologicky zkoumán pracovníky Technického muzea Brno. „Na území Jihomorav-

ského kraje jde o ojedinělý případ alespoň částečně zachovaného objektu tohoto druhu. Sondami byl protknut někdejší vodní náhon a odkryt objekt, jehož zdívo ční do výšky 350 cm. Pec má vnitřní rozměry 230 × 225 cm a byla interpretována jako zkušňovací výheň,“ uvádí zpráva vedoucího archeologického výzkumu Jiřího Merty. O hamru existuje dostatek písemných materiálů. K roku 1845 se váže zpráva, že hamerských dělníků bylo třicet a hamr ročně vyrobil tisíc centýřů kovaného železa (jeden centýř nebyl jednotný, představoval hmotnost 56–62 kg).

Pojďme k historii ne tak vzdálené. V roce 1978 bylo území od Spáleného mlýna mezi Příbyslavicemi a Veverskou Bítýškou vyhlášeno za oblast klidu a v roce 1992 za přírodní park, který zahrnuje asi 15 km dlouhé zalesněné, místy skalnaté údolí, které protíná mírně zvlněnou náhorní plošinu. Nejvýše položená místa parku dosahují výšek téměř 500 metrů. Přírodní park je zajímavý především zoologicky a botanicky.

Bílý potok, který má průměrný průtok 0,3 m³/s se dovede od průměru extrémně odchýlit.

POVODNĚ

K poslední povodni došlo po sněhem bohaté zimě 2005–2006. Při náhlém oteplení koncem března roku 2006 sníh v povodí Bílého potoka rychle tál. Náhlé oteplení bylo navíc doprovázeno silným, déletrvajícím deštěm. Situace v Bítýšce začala být dramatická 29. března. V poledne dosáhla Svratka úroveň tří metrů, což odpovídá třetímu stupni (stav ohrožení), který se vyhláší při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku



Rozvaliny železářského hamru v katastru Lesního Hlubokého



Při povodni 29. března 2006 zaplavila voda cestu u Práchevny

v záplavovém území. Rozvodnil se i Bílý potok. Hasiči i ostatní občané plnili pytle pískem a pomocí nich tvořili hráz před svými domy. Kritickou situaci vidíte na připojené fotografii.



Jarní povodeň roku 2006 zaplavila louky kolem Práchevny



Pohled na rozvodněný potok byl hrozný



Chybělo jen málo

POTOK VYSCHL

Před pěti lety, v roce 2018, se už od května začala hladina Bílého potoka dramaticky snižovat. Průtoky ve Svatce a Bílém potoce připomínaly situaci vrcholného a suchého léta. Ve čtvrtek 23. srpna 2018 došlo k situaci, kterou nemohli spatřit ani nejstarší pamětníci. Dolní část potoka v úseku dlouhém přes sto metrů zcela vyschla a nad tímto úsekem v korytě voda zůstala jen v drobných, mělkých tůňkách. Podobná



Vyschlé řečiště 23. srpna 2018 vzbuzovalo velké obavy

situace tehdy nastala na mnohých vodních tocích v blízkém okolí. Např. Kuřimka, Lubě, Besének, Maršovský a Pejšovský potok dosahovaly svými průtoky historických minim. "Na některých místech už nejsou vodoměrné stanice schopné poslat správné údaje, protože nejsou nastavené na tak nízké hladiny," uvedl mluvčí Povodí Moravy, s. p. Petr Chmelař. Podle ředitele pro hydrologii Českého hydrometeorologického ústavu nabylo sucha rozměrů srovnatelných se suchem v roce 1947, které přineslo neúrodu a problémy v zásobování potravinami.

MONITORING PRŮTOKU

Spodní část mostu v ulici Na Bílém potoce je osazena ultrazvukovým bezkontaktním hladinovým čidlem s automatickým přenosem naměřených dat. Ultrazvuk měří odrazem hloubku vody, kterou následně převádí na údaje o průtoku. Naměřená data jsou přenášena pravidelně na vodo hospodářský dispečink.

Radoslav Patočka



Vodočetná lať umístěná u mostu se používá pro účely kontroly zvýšených průtoků, nikoliv pro monitoring sucha. Její umístění, respektive nula se objevuje i v době, kdy je potok zvodněný

Neuvěřitelná náhoda

Ve druhé polovině letošního března nastalo delší teplé období, které vyvrcholilo ve čtvrtek 23. března. Jednalo se první den, kdy teplota vzduchu v našem městě překročila hodnotu dvacet stupňů Celsia. Rtuť teploměru vystoupala na hodnotu na 20,6 °C. Na tom by moc zvláštního nebylo. Zajímavé je, že naprosto stejně tomu bylo v minulém roce: první dvacítkou byla překroče-



na rovněž 23. března a denní maximum bylo také 20,6 stupně. Situace ostře kontrastuje s rokem 2021, kdy bylo 23. března naměřeno pouze 7,2 stupně.

Pro zajímavost ještě údaj ze záznamů pražského Klementina, kde začala systematická meteorologická pozorování už v roce 1775 (Klementinum má nejdelší souvislou řadu pozorování ve střední Evropě). Nejchladnější 23. březen byl v roce 1785, kdy teplota klesla na mínus 11,6 stupně. (RAPA)

Lodě na Brněnskou přehradu vypluly na Zelený čtvrtek

PLAVEBNÍ SEZONA POTRVÁ DO 29. ŘÍJNA

Brno, Dallas, Lipsko, Morava, Stuttgart, Utrecht a Vídeň: to jsou v abecedním pořádku jména lodí tvořících flotilu Dopravního podniku města Brna (DPMB), která začala od 6. dubna brázdit hladinu Brněnské přehrady. V uvedený den byla zahájena v pořadí již 77. plavební sezóna, která potrvá až do 29. října. A nebylo to zahájení ledašjaké! Všechno začalo slavnostním nástupem kapitánů, tradiční znělkou a vyvěšením vlajky nad výpravnu v Bystrci. Po zahájení byla pro přítomné připravena krátká plavba a přesně v 16:00 hodin vyplula podle jízdního řádu první loď. Představitelé dopravního podniku by rádi navázali na loňskou rekordní sezonu, kdy převezli celkem 289 784 cestujících. „To je nejvíc od osmdesátých let minulého století,“ zmínil generální ředitel dopravního podniku Miloš Havránek. Všechny lodě, lidově nazývané "parníky", mají elektrický pohon, jsou tedy téměř nehlukné a nezatěžují životní prostředí. Během uplynulých měsíců prošly lodě, pro které je charakteristický pohon na baterie, pravidelnou údržbou: „Právě správná péče a dobíjení všech 1 116 bateriových článků je v zim-

ním období nutností,“ zdůraznil Havránek a dodal, že do budoucna by chtěl DPMB investovat do dalších bezbariérových přístavišť. Aktuálně je bezbariérových zastávek sedm z deseti. „Připravujeme projekt na přestavbu dalších míst na plavební dráze, jehož cílem je přinést cestujícím a návštěvníkům ještě větší komfort a pohodlí,“ doplnil. Lodní doprava je vyhledávaná především o letních prázdninách, i proto se mohou návštěvníci přístaviště v Bystrci těšit na nové mlžné sprchy. V plavební sezoně, která pravidelně trvá od dubna do konce října, zajišťuje DPMB pravidelnou linkovou dopravu z Brna-Bystrce do Veverské Bítýšky. Plavební dráha je dlouhá necelých 10 kilometrů a lodě ji ujedou za 70 minut. „Jízdné zůstává stejné jako v loňské plavební sezoně,“ informovala mluvčí dopravního podniku Barbora Doležalová. Dodejme, že rozsahem přepravy je lodní doprava po Brněnské přehradě v rámci České republiky unikátní. Na ostatních přehradách bývá zpravidla jen prázdninový provoz s výrazně menší hustotou spojů.

Jana Váňová



Zámek v Rosicích – místo, kde se dělala evropská politika

K vidění je stálá výstava hraček i protiatomový kryt

Podobně jako hrad Veveří získal rosický zámek usnesením vlády ČR 23. listopadu 2022 status Národní kulturní památky. Zámek Rosice je nadregionální a významnou památkou, která v sobě nese cenné stavební renesanční prvky snoubící se s duchovním odkazem Karla staršího ze Žerotína, jedné z nejvýznamnějších osobností předbělohorské doby na Moravě. Byl také moravským zemským hejtmanem v letech 1608 až 1615. Málo se ví, že byl také mecenášem Jana Amose Komenského, kterému umožnil studia. Na zámku také proběhla tajná jednání protirudolfové Rakousko-moravsko-maďarské koalice s cílem dosadit na trůn krále Matyáše, bratra Rudolfa II. Bez nadsázky se zde tedy skutečně dělala evropská politika.

Zámek možná nejlépe vystihuje zápis v knize návštěv od jednoho našeho návštěvníka: *Dny jsou dlouhé, ale roky jsou krátké, možná to není dominanta, ale obsahuje spoustu vzpomínek Karla staršího ze Žerotína, českého šlechtice a vynikajícího vlivného politika, jehož celý život byl jako nejúchvatnější kniha...* Mě se jeho názor, který napsal, natolik líbí, že jej používáme jako svého druhu motto našeho zámku.

Zámek se za poslední roky zásadně změnil. Otevřel se veřejnosti, opravilo a dobudovalo se zázemí pro návštěvníky, vybudovaly se tři výstavní galerie, kde se stále konají nějaké výstavy, doplnil se a stále se doplňuje návštěvnický okruh, který má již tolik místností, že jej bude třeba dělit na dva, aby prohlídka byla „návštěvnický friendly“. Od minulého roku je upraven zámecký park a zahrada, do které se vrací květiny, barvy. Stala se také domovem našich dvou pávů. Občané Rosic jim v anketě vybrali jména Bohuš a Hartman, po prvních majitelích rosického panství Bohuši a Hartmanovi z Rosic. Zahrada je klidovou zónou, kde se můžete posadit s knížkou, kávou, můžete si zde uspořádat svatební obřad. Velký ohlas měla akce Adoptuj si dlaždici, díky které bylo občany i spolky adoptováno celkem 150 dlaždic v průjezdu, což se významně podepsalo na celkové obnově dlažby v průjezdu na vnitřní nádvoří. Zásadní obnovou prošla západní fasáda, takže zámek z této strany již nepřipomíná zanedbané sídlo, kde straší. Zámek se pyšní rozsáhlou stálou výstavou hraček (více než 3 tisíce kusů exponátů). Tady se roz-

něží zejména rodiče a prarodiče dětí, když vidí, že zde máme to, s čím si hráli ve svých dětských letech.

Do prohlídek byl zařazen i kryt CO. Nachází se jako pozůstatek doby studené války od počátku 60. let minulého století pod zámeckou zahradou. Jsme tudíž jediný renesanční zámek s vlastním protiatomovým krytem. Na jaře a na podzim se zde konají koncerty špičkové klasické hudby. Hrají u nás i hudebníci České filharmonie, špičkoví koncertní mistři i vycházející hvězdy české koncertní a klasické hudby. A na co se můžeme těšit letos?

24.–25. června to bude **Noc bez konce na zámku Rosice – noční prohlídky**, možnost přespat v zámecké zahradě ve vlastním spacáku, něco si ugrilovat a možná se i podívat v noci na film. 20.–21. srpna se koná Zámek v obležení, velká výstava a ukázky historické vojenské techniky s programem, vojenskou kuchyní, airsoftovou střelnicí, letos navíc i s ukázkami vybavení současné Armády ČR.

9. 12. – **Vánoční jarmark a otevření Výstavy betlémů**. Mimochodem, tuto výstavu vloni navštívilo přes 2 tisíce návštěvníků (!).

A na závěr ještě jedno zhodnocení uplynulého roku, a to z pohledu návštěvnosti. V minulém roce jsme v počtu návštěvníků expozice a i jednotlivých akcí předstihli předcovidová čísla, z čehož máme samozřejmě radost. Zámek navštívilo na prohlídku pět a půl tisíce návštěvníků, na akce na zámku pořádané – Farmářské trhy, koncerty, výstavy, Oživlý zámek, Česnekovky, Noc bez konce atd. – přišlo 18 tisíc lidí. Jsme rádi, že zámek žije po letech pospávání již naplno. Zajímavé je, že i letos nás navštívilo poměrně dost místních i občanů z blízkého okolí, kteří jsou překvapení, jak rozsáhlá expozice tu je. Chcete-li vědět, co se na zámku děje a bude dít, sledujte náš web www.zamek-rosice.cz a ještě lépe facebookovou stránku Zámek Rosice. Přijďte – rádi vás uvidíme!

PhDr. Ludvík Vaverka, kastelán





REALITY SEDLÁKOVÁ

REALITY SEDLÁKOVÁ

– VÁŠ SOUSED V REALITÁCH

18 let zkušeností v oblasti realit

POTŘEBUJETE PRODAT DŮM, BYT,
CHATU NEBO JINOU NEMOVITOST?

**Obrat'te se na makléře znalého
Vaší lokality.**

- právní servis pro prodávající zdarma – kupní smlouvy, návrhy na vklad, listy vlastnictví, výmaz věcných břemen, darovací smlouvy apod. (zdarma také veškeré poplatky na katastrálním úřadě)
- právní servis pro pronajímatele zdarma – nájemní a podnájemní smlouvy, předávací protokoly
- finanční poradenství – hypoteční úvěry, pojištění apod.
- ocenění nemovitostí (dědické řízení, tržní ocenění apod.), znalecký posudek
- zajištění průkazu energetické náročnosti budovy (PENEB)
- příprava nemovitostí k prodeji a jejich prezentace – profesionální fotografie a videa i za pomoci dronu, home staging, 3D projekce a skenování, inzerce na realitních portálech
- úklid, vyklízení a stěhování

tel.: +420 604 737 200

e-mail: info@reality-sedlakova.cz

www.reality-sedlakova.cz

Veterinární ambulance

Dlouhá 48 (u kostela), Veverská Bítýška

VETERINÁRNÍ SLUŽBY:

veterinární ošetření a konzultace,
očkování, čipování + pet-pasy, odběry krve,
veterinární diety, mikroskopické vyšetření

NOVĚ sonografické vyšetření břicha
(březost, močové kameny...)

MOŽNOST VÝJEZDU K CHOVATELI

CENTRUM PÉČE PRO PSY A KOČKY:

Prodejna chovatelských potřeb a krmiv
Koupání a stříhání psů na objednávku
(přednostně v pondělí dopoledne, případně v sobotu dopoledne)

Ordinační a prodejní doba:

**pondělí až pátek
14:00–17:00 hodin**



telefon: 541 216 022 (14–17 hodin)
mobil: 602 510 008 (17–22 hodin)

SERVIS a OPRAVA NOTEBOOKŮ a POČÍTAČŮ

Diagnostika ZDARMA! Vyzvednutí u Vás.
Rozumné ceny, rychle a spolehlivě,
25 let praxe.

Bednář, tel.: **608 880 107**

PŘISTAVENÍ AŽ K VÁM DOMŮ



PŮJČOVNA - DODÁVKA L2H2
MINIBAGR, PRÁCE MINIBAGR 0,8 t.
ZAHRADNÍ RIDER
AUTODOPRAVA

☎ **603 411 014**

✉ pujcovna.bityska@seznam.cz



AAABYTY.CZ
BYTY • DOMY • POZEMKY

Mgr. Jiří Hrdina AAAByty.cz

osobní poradce
v realitních službách



- 11 let praxe v oboru a více než 250 prodaných či pronajatých nemovitostí
- zprostředkování prodeje bytů, domů, pozemků
- aukce nemovitostí
- výkup nemovitostí i spoluvlastnických podílů

telefon: **601 560 217**

e-mail: **jiri.hrdina@aaabyty.cz**

V Zahradách 798
664 71 Veverská Bítýška

Nebojte se zeptat!